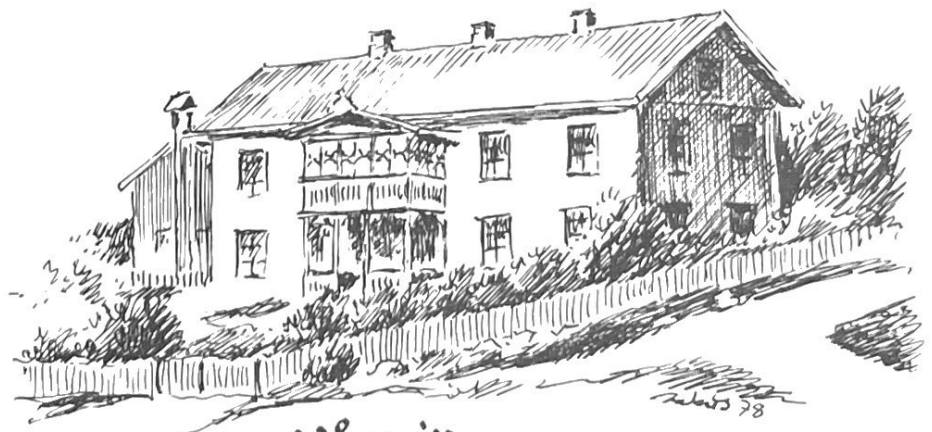

Släktföreningen Bågenholm-Håbolssläkten

1977

Vångsjö

En av de många egendomar som Petter Eriksson i Högkil och hans hustru Ingegerd lämnade efter sig till sina barn var den vackert belägna gården Vångsjö. En av ättlingarna, sonsonen Erik Andersson i Bergslätt bodde en tid i Vångsjö som bland sina ägare under senare år räknar flera medlemmar av släkten. Dit hör bl.a. Petter Magnusson från Hugostrand och dennes brorson Edvin Emanuelsson, som levde in på detta sekel.

Den sistnämnde utvecklade under sin tid den blygsamma lanthandel som redan fanns i Vångsjö till en vidsträckt och i flera branscher omfattande affärsverksamhet och gjorde därmed under slutet av 1800- och början av 1900-talet platsen till ett betydande centrum för västra Dalslands merkantila liv. Under Patron Emanuelssons ledning växte affären till ett storföretag för dåtida dalsländska förhållanden med en kundkrets från övre Nordmarken i norr till Bohuslän i söder. Några tillförlitliga uppgifter angående omsättning m.m. har tyvärr ej gått att få, då affärsarkivet ej blivit bevarat. Men att det rörde sig om mycket stora summor är tydligt, rörelsen omfattade ju också brännvinskandel, kreaturs- och virkeshandel m.m. Affären i Vångsjö hade tvenne filialer i Sjövik, Steneby och Äng i Håbol, sågverk i Stamnåra vid Stora Lee, vid Iväg i Ödskölt samt å Onsön i Dals Ed. Vidare var kreatursexporten på Norge mycket betydande. Djuruppköpen anförtroddes åt särskilda experter som sedan samlade boskapen vid Vångsjö eller vid Eds järnvägsstation för vidare transport till Fredrikshald eller Kristiania. Före järnvägens tillkomst drevs kreatursflockarna landvägen till de norska försäljningsställen.

Det var under 1870-talet, som E. Emanuelsson startade sin speceri- och diversehandel i Vångsjö, vilken under första tiden var inrymd i gården manbyggnad. Senare uppfördes en fristående affärsfastighet, som sedan under namnet "Hannelsboa i Vångsjö" stod kvar till slutet av 1930-talet, då den revs.

Redan före E:s tid hade det funnits lanthandel på platsen, vars förste innehavare hette Lars och vanligen gick under namnet "Marte-Lars". Detta var på 1840-50-talen. Affären var då inrymd i en mycket primitiv lokal, vars namn "Råtteloftet" torde varit betecknande för dess beskaffenhet. Efter Lars kom O. Bäfverfeldt under vars tid en viss upp-ryckning skedde. Denne skaffade bättre lokaler och började även uppföra den vackra mangårdsbyggnaden i dalsländsk herrgårdsstil, som sedan funnits kvar ända tills den revs i mitten av 1940-talet. Det var också under den tid B. var handlande i Vångsjö som brännvinshandeln började. B. fick f.ö. därefter aldrig hete annat än "Konjaksgossen". En annan

innehavare före Emanuelsson var Mårten Rosell, som sedan flyttade till Bengtsfors, till vars första mera betydande näringsidkare han kom att räknas.

Vångsjö hade ett ur affärssynpunkt mycket gynnsamt läge vid korsningen mellan två landsvägar. Sedan rörelsen övertagits av Emanuelsson växte densnabbt. Anledningen var i första hand innehavarens älskvärda och vinnande personlighet, hans bredvillighet att räcka en hjälpande hand, där så behövdes och hans förmåga att redan från början skaffa fram varor och bjuda på en kundtjänst som man hittills ej varit van vid. På så sätt fyllde affären ett verkligt behov i bygdens ekonomiska liv och många långresor till Norge eller de närmaste städerna som var Åmål, Vänersborg och Uddevalla blev nu överflödiga sedan man kunde få köpa allt i Vångsjö. Affären utvecklades nämligen till ett för sin tid representativt varuhus, där befolkningen kunde sälja sina olika alster från jordbruk och hantverk.

Visserligen fanns vid denna tid s.k. bygdehantverkare här som på andra håll men E. tog flera av dessa i sin tjänst på så sätt att de fingo tillverka skodon och stövlar, sy kostymer och andra plagg, som sedan såldes i affären. Kunderna kunde också få göra måttbeställningar, som sedan utfördes av de anställda yrkesmännen.

Brännvinshandeln bör också ha varit en flödande inkomstkälla. Visserligen kostade rättigheterna en del och dessutom hade det blivit traditionellt oktrojnehavaren som motprestation för det kommunala medgivande som fordrades skulle betala kommunens utgifter. Dessa uppgingo vid den tiden till omkring 3.000 kronor årligen inklusive fattigvård och utgifter för skolväsendet m.m. Men så var det också en häpnadsväckande stor omsättning. Särskilt inför vissa högtider blev det formlig folkvandring till Vångsjö, där man på en gång kunde se hundratals kunder trängas i kö framför utminuteringslokalen som var ett magasin bakom huvudbyggnaden. Vångsjö jämte Mellerud och Dykälla i Frändefors var de enda platser på dalsländska landsbygden man fick köpa sprit och med kännedom om supsedens utbredning strax efter husbehovsbränningens avskaffande förstår man att frekvensen till denna affär måste ha varit stor. Bland de förordningar som reglerade handeln var bestämmelsen att sprit ej fick säljas på kredit samt att ingen fick köpa mindre kvantum än 1 kanna. Mot slutet av 1800-talet upphörde denna rörelse. Som innehavare av brännvinshandeln stod lantbrukare Aron Larsson, Bodane, Håbol.

Filialerna i Äng och Sjövik nådde knappast någon större omslutning. Den förra förestod handlanden Martin Dahl och Sjöviks-affären av Johan Johansson, Norebyn.

Jag har här ovan sökt visa att Vångsjö i flera hänseenden varit ett centrum för affärslivet på västra Dalsland. Under samma tid var det också en betydelsefull knutpunkt för dåtida samfärdsel i sin egenskap av gästgivargård. I detta fall hör platsen till de mer traditionsrika bland landskapets rasteställen och berättelserna om resenärernas öden och äventyr på dessa färdevägar är både många och intressanta.

x

Mannen som skapade Vångsjös storhet, patron Edvin Emanuelsson var född i Norra Böle, Håbol den 3 juli 1851. Han var först och främst den borne affärsmannen, som i många hänseenden bröt mark för en modernare och mångsidigare varudistribution till landsbygden och som samtidigt också beredde avsättningsmöjligheter för bygdefolkets produkter. Men han ägde också starka politiska och sociala intressen, han var liksom sin maka Helena Emanuelsson en sällskapsmänniska som få, som också i sitt gästfria och vackra hem sökte omsätta traditionerna från ortens forna herrgårdsliv. E. avled i Vångsjö den 2 maj 1906. Hans maka, som var född 17 oktober 1849 överlevde honom och avled den 29 augusti 1915. Efter E:s bortgång avvecklades affärerna och ett flertal köpmän har sedan dess med större eller mindre framgång sökt återuppliva lant-handelsrörelsen i Vångsjö. Ombyggnaden av bygdens landsvägsnät försämrade emellertid affärsläget och för omkr. 45 år sedan nedlades den sista affären. Egendomen har under de senaste 70 åren haft ett flertal ägare, den har uppstyckats i mindre ägolotter. Huvudgårdens innehavare är nu Teddy Martinsson.

Tage Heimer.

ÅRSREDOGÖRELSE 1977

Styrelsen för Släktföreningen Bågenholm-Håbolssläkten får härmed avge berättelse över släktföreningens verksamhet under 1977.

Styrelsens sammansättning har efter beslut vid släktmötet den 1 augusti 1976 och samtidig konstituering varit: Magnus Bågenholm, ordförande; Olle Eriksson, vice ordförande; Carl-Olof Magnusson, sekreterare och kassaförvaltare; Per Bågenholm, vice sekreterare; samt Gösta Karlsson, Sivert Bågenholm och Bertil Staland. Suppleanter: Nils Bågenholm, Tage Jansson, Carl-Eric Suttner, Olof Bågenholm och Henrik Hansson.

Revisorer har varit Sissi Carlsson och Claes Lundqvist med Anna Johansson-Bågenholm och Bror Ericsson som suppleanter.

Programkommitté har varit Magnus Bågenholm, Olle Eriksson, Märta Magnusson, Astrid Bågenholm och Greta Rödin.

Årsavgifter har under året inbetalats med 2.280 kr. Till Håbols Hembyggsförening har under året inbetalats 41 st årsavgifter.

Årsredogörelsen för 1976: Kostnaderna för framställning av denna har uppgått till 1.025:40 och utsäntstill medlemmarna under 1977.

Släktboken: Under året har 2 st släktböcker försålts.

Släktmötet skall enligt beslut vid 1976 års släktmöte ordnas söndagen den 6 augusti 1978. Inbjudan till detta kommer senare att utsändas till medlemmarna.

Ekonomi. Kassatablån utvisar att tillgångarna ökat med kr 1.431:75 och att behållningen per den 31.12. 1977 uppgick till kr 4.773:20. Fonden för släktregistret uppgick vid samma tillfälle till kr 7.513:13 och för kontot till underhåll av Gäserudsstugan kr 782:40.

Släktmedlemmar som gått ur tiden. Knut Brännstedt, Ed, tab. 1563, Sissi Carlsson, Säffle, tab. 1817.

Släktföreningen 30 år. Vi vill påminna om att det är i år 30 år sedan släktföreningen bildades vid ett släktmöte å Gäserud söndagen den 22 augusti 1948. Den drivande kraften bakom bildandet av föreningen var framlidne polismästaren Ture K:son Bågenholm, Helsingborg.

Adressuppgifter och kontonummer

Ordf. Magnus Bågenholm, Västra Edsv. 4 A, 660 01 Ed, tel. 0534/107 95.
Skr. Carl-Olof Magnusson, Pl. 1450, 660 06 Bäckefors, tel. 0530/91021.
Bankgiro nr 532-2136, postgiro nr 388035-8.

Ed och Bäckefors i maj 1978

MAGNUS BÅGENHOLM

CARL-OLOF MAGNUSSON

MEDLEMSFÖRTECKNING 1977

Ständiga medlemmar

Bågenholm, Karin
Eriksson, Olle

Övriga medlemmar

Almér, Emmy
Andersen, Erling W.
" , Sigurd W.
Andersson, Lisa
" , Elisabeth
Anker, Elin
Berglund, Maj
Bonggren, Gunnar o.
Bråberg, Barbro
Brännstedt, Ingrid
Bågenholm-Johansson, Anna
" , Astrid
" , Gunnel
Bågenholm-Sjögren, Inga
Bågenholm, Lars
" , E.S.A.
" , Leif
" , Magnus
" , Nils
" , Olof
" , Laila
" , Fredrik
" , Cecilia
" , Per G.
" , Sivert
" , Sven-Erik
" , Åke
" , Märtha
" , Pia
" , Magnus
Dahlberg, Alice
" , Martin
" , Kristina
" , Stefan
Dahlström, Liten
" , Vivi
Danielsson, John
" , Maria Signhild
Ellingsen, Ann-Brit
" , Anne-Elisabeth
Elow, Ingrid
" , Lena
Emanuelsson, Albert
" , Sven
Eneström, Ingeborg
Engström, Olga
Ericsson, Bror
" , Ulf
" , Ingrid
Eriksson, Erik
" , Eva
" , Ulla
" , Cecilia
" , Åsa

tab. nr

1321 Drottningg. 53 B, 252 22 Helsingborg
1394 Ulfaby, 660 10 Dals Långed

1387 Rudebäcksg. 6 A, 686 00 Sunne
1579 Holmeveien 96, Hauketo, Norge
1579 Dyrev. 174,, Granli,S. Dyre,Moss,Norge
1784 Lundgrensväg 4 A, 460 60 Vargön
2052 St. Havden, 660 10 Dals Långed
2036 Gjökbakken 2 B, Oslo 3
1745 Fack 19, 450 60 Färgelanda
1809 1813-18th Ave, Moline, Ill, 61225,USA
1754 Hugeryr, Pl.1444, 660 06 Bäckefors
1563 Sågverkarvägen 5, 660 01 Ed
1025 Box 47, Torget 2, 660 01 Ed
17 Pl. 1364, 660 10 Dals Långed
18 Knektevägen 42, 433 00 Partille
1319 Valhallavägen 135, 115 31 Stockholm
908 Bäckevägen 9, 440 92 Svanesund
908 " "
10 Stabbeg. 79, 416 80 Göteborg
18 Västra Edsv. 4 A, 660 01 Ed
1025 Narvavägen 27, 114 114 60 Stockholm
18 Källvägen 18, 310 40 Harplinge
18 " "
18 " "
18 " "
19 Adolfsbergsg. 4, 662 00 Åmål
10 Storhöjdsg. 9, 416 71 Göteborg
1332 Hasslingeg. 3, 421 60 Västra Frölunda
1351 Rocksjö. 2, 552 43 Jönköping
1351 " "
1351 " "
1351 " "
742 Sarpsborgsv. 4, 151 50 Södertälje
742 " "
742 " "
742 " "
2033 Sörkedalsveien 87, Oslo 3, Norge
2033 Hegdehaugsveien 36, Oslo 3, Norge
1007 Pl. 682, 660 20 Fengersfors
1007 " "
2032 8393 Å i Lofoten, Norge
2032 Rosenborggt. 16, Oslo 3, Norge
1775 Hamngatan 29, 462 00 Vänersborg
1775 Villagatan 14, 431 31 Mölndal
1173 Tjärhovsg. 5, 4 tr., 116 21 Stockholm
1180 Strand, Pl. 2161, 660 01 Ed
155 Birger Jarlsg. 73-75,4 tr. 113 56 Sthlm
2618 Nedergårdsg. 6, 416 54 Göteborg
1386 Klintv. 5 C, 461 00 Trollhättan
1386 " "
1385 Skansg. 7 A, 462 00 Vänersborg
1393 Tallmov. 660 10 Dals Långed
2052 Ljustorp 3148, 860 33 Bergeforsen
2052 " "
2052 " "
2052 " "

Eriksson, Hanna	1393	Hallebyv. 4,	660 10	Dals Långed
Erlandsson, Lilly	1620	Tallundsv. 4,	681 00	Kristinehamn
Ewerhard, Elise	1061	Mäster Larsg. 10 B,	703 67	Örebro
Ewers, Ingegerd	1364	Stålverksg. 68,	724 73	Västerås
" , Anna-Karin	1364	"	"	"
" , Helena	1364	"	"	"
" , Kristina	1364	"	"	"
Franzén, Ruth	753	Rosenväg. 5,	852 33	Sundsvall
Fredriksson, Maj	1371	Stenebyhem 2,	660 11	Billingsfors
" , Åke	1374	Kungsv. 64,	599 00	Ödeshög
" , Susanna	1374	"	"	"
" , Karita	1374	"	"	"
" , Anita	1007	Fornstigen 6,	660 01	Ed
Friberg, Bengt	741	Strandvägen 16,	571 00	Nässjö
" , Birgit	741	"	"	"
" , Fredrik	741	"	"	"
" , Hugo	743	Sjögårdsg. 31,	571 00	Nässjö
" , Sonja	743	"	"	"
" , Jan	743	"	"	"
" , Per	743	"	"	"
" , Hans	743	"	"	"
Gerdén, Karin	544	Trädgårdsg. 3,	662 00	Åmål
Gille, Stina	1961	Skogsfrugård,	811 00	Sandviken
" , Nils	1961	"	"	"
Gundemark, Ingemar	2011	Södra Vägen 77,	412 54	Göteborg
" , Milly	2011	"	"	"
" , Carl-Anders	2014	Örtav. 71,	552 45	Jönköping
" , Gun	2014	"	"	"
" , N.E.	2012	Björnsonsg. 27,	417 19	Göteborg
" , Ingrid	2012	"	"	"
Gustafsson, Oscar	2099	Storg. 57,	666 00	Bengtsfors
" , Sigrid	573	Sjöbacken 6,	660 01	Ed
" , Kristina	573	"	"	"
" , Katarina	573	"	"	"
Hansson, Henrik	2052	Stora Havden,	660 10	Dals Långed
Heimer, Elsa	1027	Norebyn, Pl. 1364,	660 10	Dals Långed
Hellström, Börje	1073	Svartviksv. 6, 2 tr.,	161 32	Bromma
" , Birgit	1073	"	"	"
Hennie, Hildr	2030	Vollsveien 203,	1343	Erksmarka, Norge
Henricsson, Berit	869	Tappströmsv. 10,	170 10	Ekerö
Hermansson, Hedvig	1195	Göteborgsvägen 16,	510 35	Bollebygd
Holm, Lennart	1035	Dalby, 755 90	Uppsala	
Huss, Ingegerd	1781	Edsgatan 59,	462 00	Vänersborg
Jacobowsky, Borghild		Lasarettet avd. 2,	452 00	Strömstad
Janhäll, Margareta	1364	Hagåkersg. 24 A,	431 41	Mölndal
" , Erik	1364	"	"	"
" , Peter	1364	"	"	"
Jansson, Tage	1670	Bjurviken, Håbol,	660 01	Ed
Johannesson, Tyra	782	Bjulevägen 23,1 tr,	122 41	Enskede
Johannisson, Edith		Virvelvindsg. 4,	417 02	Göteborg
Johansson, Bror	574	Box 133,	660 01	Ed
" , J.R.	2427	Avd. 3 Fagerlidshemmet,	464 00	Mellerud
Karlsson, Gösta	1362	Hasselg. 3,	263 00	Höganäs
" , Sissi	1817	Sundsborgsg. 13,	661 00	Säffle
" , Tor O.	1361	c/o P. Wägnegård,	Bergmansg 22,	Mölndal
" , Torkel	1206	Lövkullav. 41,	433 00	Partille
" , Birgit	1206	"	"	"
" , Ann-Charlotte	1206	"	"	"
Kruse, Brita	1055	Banérg. 46,	115 26	Stockholm

Kruse, Erik Aksel	2035	Solveien 9 B, Oslo 11, Norge
" , Liv	2035	" " "
" , Aksel	2035	" " "
" , Hilde	2035	" " "
" , Stein	2035	" " "
" , Jan	2034	Skogvn. 47 B, 1400 Ski, Norge
" , Torill	2034	" " "
" , Ellen Merete	2034	" " "
" , Kristian	2034	" " "
" , Hanne Catharina	2034	" " "
" , Robert	2034	Odins vei 5 A, 1413 Tårnåsen, Norge
" , Ingri	2034	" " "
" , Sossen	2034	" " "
Lager, Per	2643	Härstag. 3, 461 00 Trollhättan
Larsson, Adolf	1955	Torgg. 9, 662 00 Åmål
" , Jenny	1785	Altahrvägen 2, 685 00 Torsby
" , Clara	764	1445 Winona St., Chicago, Ill 60640, USA
" , Svea	2220	Stommen, Pl. 2196, 660 01 Ed
Lidberg, Leila	255	Djurgårdsg. 12, 150 30 Mariefred
Lundell, Helen	1812	Ingribyn, 464 00 Mellerud
Lundqvist, Claes	1023	Hytteg. 56, 661 00 Säffle
Lyhagen, Eva	1007	Utsättaregränden 241, 222 47 Lund
" , Carsten	1007	" "
Magnusson, Carl-Olof	399	Hugeryr, Pl. 1450, 660 06 Bäckefors
" , Märta	399	" "
Melander, Eva	1669	Klockargården 1280, 660 10 Dals Långed
Moe, Hanni	2039	Abbedikollen 16, Oslo 2, Norge
Nelson, Roy	1276	Pl. 1152, 660 06 Bäckefors
" , Lena Ann-Charlott	1276	" "
" , Eva Kristina	1276	" "
" , Birgit Elisabeth	1276	" "
Nilsson, Inga-Britt	1780	Rämmenegård, 661 00 Säffle
" , Anders	1780	" "
" , Ulf Johannes	1780	" "
" , Johannes	1780	" "
" , Catarina	1780	" "
Noreen, Elsa	973	Garvar Lundins gr. 8 IV, 112 20 Stholm
Olsson, Gunborg		Pl. 2005, 660 01 Ed
" , Irene	1772	Starlanda, 450 63 Högsäter
Paulsson, Hjalmar	1700	Box 69, 450 63 Högsäter
" , Ulla	1700	" "
" , Kerstin	1700	" "
" , Roland	1700	" "
" , Ingvar	1700	" "
" , Martin	1700	" "
Pedersen, Ruth	1016	Fredåsgatan 9, 431 37 Mölndal
Porath, Marie	1105	Carl Grimbergsg. 44, 413 13 Göteborg
Rosell, Erland	980	Västra Raden 54, 652 27 Karlstad
Rödin, Greta	180	Gäserud, 660 01 Ed
Salomonsson, Stina	1693	Kobbarnas väg 8, 416 64 Göteborg
Skeibrek-Dahl, Inger-Marie	2032	Krognesveien 22, 9000 Tromsø, Norge
Skogh, Marianne	399	Pl. 5592, 666 03 Gustavsfors
Staland, Arnold	1358	Evlingevägen 24, 130 30 Värmdö
" , Maj-Lis	1358	" "
" , Lena	1358	" "
" , Jan	1358	" "
" , Åsa	1358	" "
" , Bertil	1357	Ö. Ågatan 29, 753 22 Uppsala
" , Britt	1357	" "
" , Gunnar	1357	Skogsvägen 75, 752 56 Uppsala

Staland, Peter	1357	Tistelvägen 1, 380 60	Färgestaden
" , Catharina	1357	"	"
" , Fredrik	1357	"	"
" , Jacob	1357	"	"
Steenberg, Elin	2036	Gjökbakken 2, Voxenlia, Oslo 3,	Norge
" , Thomas	2036	Solhaugvn. 89, Jongskollen, 1300	Sandvika
Stenrick, Ingegerd	1818	Parkg. 18, 671 00	Arvika
" , Lars-Erik	1818	Trädgårdsg. 9, 671 00	Arvika
" , Malin	1818	"	"
" , Gerd	1818	"	"
Suttner, Georg	2100	Malmgårdsg. 2 C, 1 tr., 116 38	Sthlm
" , Rudolf	2100	Hästholmsv. 9, 116 44	Stockholm
" , Carl-Eric	2099	Idungatan 9, 113 45	Stockholm
Sween, Alfa		2313 Tangen, Norge	
Svensson, Kajsa	2054	Backa, Pl. 584, 450 84	Bullaren
Tagesson, Rolf	1817	Lomvägen 37, 191 56	Sollentuna
Torvbråten, Mimmi		3470 Slemmestad, Norge	
Ugrell, Victor	2430	N:a Kungsgatan 23, 464 00	Mellerud
" , E.K.	2430	"	"
Vegelius, Elsa	2055	Lillgården, 460 70	Dals Rostock
" , Jan	2055	Pl. 361, 460 70	Dals Rostock
Wägnebo, Bengt	1361	Konstapelg. 3 C, 415 04	Göteborg
Wägnegård, Per	1364	Bergmansg. 22, 431 30	Mölndal
Wängnerud, Jan	1362	Lergravsv. 13, 263 00	Höganäs
" , Eva	1362	"	"
" , Irén	1362	"	"
" , Karl-Erik	1363	Kvibergsg. 48 B, 502 63	Borås
" , Kerstin	1363	"	"
" , Per	1363	"	"
" , Lena	1363	"	"
" , Anders	1363	"	"
Zweigbergh, Ulla von	1026	Skyttevägen 22 A, 133 00	Saltsjöbaden
Örtenblad, Roland	828	Lysviksg. 44, 123 42	Farsta
Örtemark, Lars	2366	Gamla Edsv. 60 C, 660 01	Ed

Anmärk på eventuella felaktigheter i medlemsförteckningen

STÖD SLÄKFÖRENINGENS VERKSAMHET GENOM MEDLEMSKAP